

Uzņēmumu civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumi nr. 434.

1. Noteikumus lietotie termini

Noteikumus lietotajiem terminiem, ja tie nav atrunāti šajos noteikumos, tiek piemērotas Apdrošināšanas līgumam pievienotajos vispārējos apdrošināšanas noteikumos noteiktās definīcijas un skaidrojumi.

- 1.1. **Apdrošinātā darbība** – Polise norādītā saimnieciskā vai cita veida darbība vai tās laikā saražotais produkts vai sniegtais pakalpojums.
- 1.2. **Apdrošinātais** – Polise norādītā persona, kuras labā ir noslēgts apdrošināšanas līgums un kuras civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta. Par Apdrošinātajiem tiek uzskatītas arī jebkuras nodarbinātās fiziskās personas, kuras ar Apdrošināto ir noslēgušas darba, apmācību, uzņēmuma līgumu vai darbojas Apdrošinātā vārdā uz pilnvarojuma pamata.
- 1.3. **Apdrošināšanas objekts** – Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Trešajai personai radītajiem zaudējumiem Apdrošināšanas gadījumā iestāšanās rezultātā.
- 1.4. **Civiltiesiskā atbildība** – pienākums atlīdzināt Trešajai personai zaudējumus, kas radušies Apdrošinātā darbības vai bezdarbības rezultātā.
- 1.5. **Trešā persona** – jebkura cita persona, kas nav Apdrošinātais. Personas, kas saistītas ar Apdrošināto uz darba attiecību pamata, izņemot Darba devēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas gadījumus, nav uzskatāmas par Trešajām personām.
- 1.6. **Vispārējā civiltiesiskā atbildība** – Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Trešajām personām nodarīto kaitējumu, kas radies Apdrošinātās darbības veikšanas laikā.
- 1.7. **Produktu civiltiesiskā atbildība** – Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Trešajām personām nodarītiem zaudējumiem, kas radušies sakarā ar Polise norādīto Produktu.
- 1.8. **Produkts** – priekšmets (kustama manta), ko Apdrošinātais ir radījis Apdrošinātās darbības veikšanas laikā, vai pakalpojuma sniegšanas rezultāts, ko Apdrošinātais sniedzis Apdrošinātās darbības veikšanas laikā.
- 1.9. **Kaitējums** – par kaitējumu tiek uzskatīts:
  - 1.9.1. dzīvībai un veselībai nodarītais kaitējums;
  - 1.9.2. nemateriālie zaudējumi (morālais kaitējums);
  - 1.9.3. īpašuma fizisks bojājums vai bojāeja;
  - 1.9.4. netiešie zaudējumi, kas tieši izriet no personas dzīvībai un veselībai nodarīta kaitējuma vai īpašuma fiziska bojājuma vai bojāejas.
- 1.10. **Zaudējumi** – naudas izteiksmē izteikts kaitējums.
- 1.11. **Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas teritorija** – Polise norādītā teritorija vai Apdrošinātās darbības veikšanas vieta, kurā ir spēkā apdrošināšana par nodarītajiem zaudējumiem.
- 1.12. **Produktu civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas teritorija** – Polise norādītā teritorija, kurā ir spēkā apdrošināšana par nodarītajiem zaudējumiem.
- 1.13. **Darba devēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas teritorija** – Polise norādītā teritorija, kurā ir spēkā apdrošināšana nelaimes gadījuma iestāšanās rezultātā.
- 1.14. **Būvdarbi** – visi ēku, inženiertehnisko būvju, tīklu vai sistēmu būvniecības, remonta, rekonstrukcijas vai nojaukšanas darbi (tostarp, taču ne tikai, ekskavācijas, mūrēšanas, betonēšanas, montāžas, pamatu ierīkošanas un jumtu likšanas, apdares, iekārtu uzstādīšanas, palaišanas un noregulēšanas darbi).
- 1.15. **Vides piesārņojums** – dūmu, tvaiku, sodrēju, skābju, sārnu, toksisku ķīmisko vielu, šķīdumu vai gāzu, atkritumu vai citu kairinošu ķīmikāliju vai piesārņotāju emisija, izplatīšanās, izplūde, izlīšana vai noplūde augsnē, gruntī vai ūdenstilpnēs.
- 1.16. **Apdrošinātajam uzticētais īpašums** – Trešajām personām piederošs īpašums, kas Zaudējumu rašanās brīdī:

- 1.16.1. atrodas Apdrošinātā rīcībā vai glabāšanā, vai Apdrošinātais veic tā transportēšanu, remontu, montāžu, labošanu, tīrīšanu, vai tas ir kādiem citiem mērķiem nodots Apdrošinātā pārziņā. Ēkas vai teritorijas, kurās Apdrošinātais veic būvdarbus, nav uzskatāmas par Apdrošinātajam uzticētu īpašumu;
- 1.16.2. tiek iznomāts Apdrošinātajam (ieskaitot līzingu) vai ko Apdrošinātais ir aizņēmis vai izmanto uz cita likumīga pamata, lai nodrošinātu Apdrošināto darbību.
- 1.17. **Profesionālā darbība** – uz attiecīgām zināšanām, iemaņām un intelektuālo darbu balstīta darbība, kurai nepieciešama īpaša arodapmācība vai studijas, un šādu darbību veikšanu regulē normatīvie akti.
- 1.18. **Pretenzija** – Apdrošinātajam kā atbildīgajai personai vai tā Apdrošinātājam adresēts rakstisks paziņojums par Trešajai personai nodarīta kaitējuma atlīdzību.
- 1.19. **Retroaktīvais periods** – Apdrošināšanas līgumā norādītais laika periods pirms Apdrošināšanas perioda, kura laikā radušos Zaudējumus Apdrošinātājs atlīdzinās, ja neviens no pusēm par šādu Zaudējumu rašanās iespējamību nav zinājis Apdrošināšanas līguma noslēgšanas brīdī.
- 1.20. **Pagarinātais zaudējumu pieteikšanas periods** – 3 mēneši vai Polise norādītais laika periods pēc Apdrošināšanas perioda beigām. Ja Apdrošināšanas līguma darbība tiek izbeigta pirms Apdrošināšanas perioda beigām, Pagarinātais zaudējumu pieteikšanas periods sākas ar Apdrošināšanas līguma izbeigšanas brīdi.
- 1.21. **Darbuuzņēmējs** – fiziska vai juridiska persona, ar kuru Apdrošinātais ir noslēdzis līgumu un kura pakalpojumus tas izmanto Apdrošinātās darbības veikšanai (tostarp, taču ne tikai Apdrošinātā piesaistītais uzņēmējs, apakšuzņēmējs, piegādātājs).
- 1.22. **Darba devējs** – uzņēmums, iestāde, organizācija vai cita organizatoriska struktūra, neatkarīgi no tiesiskās formas vai saimnieciskās darbības veida, kas veic vai kurai ir pienākums veikt obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas par darbinieku apdrošināšanu pret Nelaimes gadījumiem darbā.
- 1.23. **Darbinieks** – Apdrošinātā labā un interesēs nodarbināta fiziska persona, par kuru Apdrošinātais maksā vai kuram ir pienākums maksāt valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas.
- 1.24. **Nelaimes gadījums darbā** – nelaimes gadījums darbā (pildot darba pienākumus) vai darba vietā (pārtraukuma vai atpūtas un pusdienas pārtraukuma laikā darba vietā, kad Darbinieks atrodas uzņēmuma telpās vai tā teritorijā), kas radījis Darbinieka pārejošu darba nespēju, daļēju vai pilnīgu darbību zaudējumu vai nāvi, un kas ir noteiktā kārtībā izmeklēts un atzīts par Nelaimes gadījumu darbā. Par Nelaimes gadījumu darbā tiek atzīts arī negadījums saistībā ar darba pienākumiem, kuru laikā Darbinieks tiek pakļauts darba vides fizikāliem, ķīmiskiem, higiēniskiem, bioloģiskiem vai psiholoģiskiem faktoriem, ja šo faktoru rezultātā iestājas Darbinieka nāve vai tiek nodarīts kaitējums veselībai.
- 1.25. **Arodslimība** – darbinieka akūta vai hroniska saslimšana, ko izraisījis viens vai vairāki kaitīgi vai bīstami darba vides faktori un kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir atzīta par arodslimību.

2. Apdrošināšanas gadījuma iestāšanās nosacījumi

- 2.1. Apdrošināšanas gadījums – ar Apdrošināto darbību saistīts pēkšņs un neparedzēts notikums, ar kuru tiek nodarīts Kaitējums Trešajai personai, ja izpildās visi šie nosacījumi:
  - 2.1.1. notikums iestājas un Kaitējums tika nodarīts Apdrošināšanas līgumā norādītajā apdrošināšanas teritorijā;
  - 2.1.2. notikums iestājas un Kaitējums tika nodarīts Apdrošināšanas periodā vai Retroaktīvajā periodā, ja tāds ir norādīts Apdrošināšanas līgumā;
  - 2.1.3. Pretenzija iesniegta Apdrošinātajam vai Apdrošinātājam Apdrošināšanas perioda vai Pagarinātajā zaudējumu pieteikšanas perioda laikā;

- 2.1.4. Apdrošinātais nezinaja un nevarēja zināt par negadījumu vai Kaitējumu pirms Apdrošināšanas līguma noslēgšanas;
- 2.1.5. Apdrošinātais ir atbildīgs par Zaudējumiem atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu noteikumiem.
- 2.2. Visas Pretenzijas par Zaudējumiem, kas radušies viena un tā paša cēloņa dēļ un vienos un tajos pašos apstākļos, ko viena vai vairākas Trešās personas iesniedz Apdrošināšanas līgumā un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ir uzskatāmi par vienu Apdrošināšanas gadījumu un uz tām attiecas tie Apdrošināšanas līguma noteikumi, kas bija spēkā Pretenzija iesniegšanas brīdī.
- 2.3. Par Kaitējuma rašanās brīdi ir uzskatāms brīdis, kad Trešā persona uzzina (vai tai vajadzēja uzzināt) par Kaitējumu. Ja Kaitējuma rašanās brīdi nav iespējams precīzi noteikt, ir uzskatāms, ka Kaitējums ir radies brīdī, kad Apdrošinātajam tika iesniegta pirmā Pretenzija.
- 2.4. Ja iestājoties Apdrošināšanas gadījumam atklājas, ka viens un tas pats risks ir apdrošināts ar vairākiem Apdrošināšanas līgumiem dažādās apdrošināšanas kompānijās, tad ar šo apdrošināšanas līgumu Zaudējumi tiek atlīdzināti tikai tādā gadījumā, ja apdrošināšanas gadījums nav iestājies un kaitējums nav nodarīts saskaņā ar citiem iepriekš spēkā esošiem apdrošināšanas līgumiem.

3. Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana

- 3.1. Ja Apdrošinājumaņēmējs un Apdrošinātais vienojas par Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un tas tiek norādīts Polīšē, **tiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas nodarīts Trešo personu īpašumam, veselībai un dzīvībai un kas radies sakarā ar:
  - 3.1.1. Apdrošināšanas polīšē norādīto ēku, telpu vai teritorijas ekspluatāciju;
  - 3.1.2. izkārtņu vai reklāmas stendu izmantošanu visā Latvijas Republikas teritorijā;
  - 3.1.3. Apdrošinātā veikto Apdrošināto darbību Polīšē norādītajā teritorijā;
  - 3.1.4. sauszemes transportlīdzekļu izmantošanu Apdrošinātās darbības veikšanai, izņemot ja Zaudējumi ir atlīdzināmi saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likumu;
  - 3.1.5. iekraušanas/izkraušanas darbībām, kurās tiek izmantotas sauszemes transportlīdzekļi, izņemot, ja Zaudējumi ir nodarīti iekraujamajai/izkraujamajai kravai;
  - 3.1.6. Darbinieku darbībām, piedaloties izstādēs, gadatirgos vai konferencēs, kurās Apdrošinātais piedalās saistībā ar Apdrošināto darbību Eiropas Savienības, Norvēģijas vai Šveices teritorijās, taču tas nav saistīts ar ražošanas procesu, ražošanas iekārtu vai mehānismu vadību vai demonstrēšanu;
  - 3.1.7. esošo ēku (telpu) uzturēšanu un vienkāršu remontu, kuram nav nepieciešama būvatļauja;
  - 3.1.8. darbību, ko veic Darbuzņēmēji, kas nodrošina Apdrošinātajam ēku, telpu vai teritorijas, kurā tiek veikta Apdrošinātā darbība, uzkopšanas un uzturēšanas pakalpojumus, tostarp vienkāršus remontdarbus, kuriem nav nepieciešama būvatļauja, kā arī citus pakalpojumus, kas saistīti ar uzkopšanu un uzturēšanu. Apdrošinātā Darbuzņēmēju civiltiesiskā atbildība netiek apdrošināta, proti, Apdrošinātais pēc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas patur subrogācijas tiesības iesniegt prasību pret personu, kas radījusi Zaudējumus.
- 3.2. Saskaņā ar Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumiem **netiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas nodarīts Trešo personu īpašumam, veselībai un dzīvībai un kas radies sakarā ar:
  - 3.2.1. citām personām nodotu ēku, telpu vai teritorijas ekspluatāciju, izņemot, ja ēku, telpu vai teritorijas iznomāšana ir norādīta Polīšē kā Apdrošinātā darbība;
  - 3.2.2. avārijas stāvoklī esošu vai nojaucamu ēku, telpu vai iekārtu ekspluatāciju;
  - 3.2.3. Kaitējumu, kas nodarīts Apdrošinātajam uzticētajam īpašumam, ja vien Polīšē nav norādīts citādi;
  - 3.2.4. apkārtējās Vides piesārņojumu, ja vien Polīšē nav norādīts citādi;

- 3.2.5. Apdrošinātā ražoto produktu vai sniegto pakalpojumu (Produktu civiltiesiskā atbildība);
- 3.2.6. nekustamā īpašuma neatbilstošu izmantošanu, piemēram, komercietļu izmantošanu ražošanas darbībām;
- 3.2.7. citiem šajos Noteikumos noteiktajiem izņēmuma gadījumiem.

4. Vispārējās civiltiesiskās atbildības papildu apdrošināšanas seguma nosacījumi

Izvēloties zemāk minētos apdrošināšanas noteikumus un norādot tos Polīšē, **Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana tiek veikta saskaņā ar šādiem nosacījumiem:**

4.1. Civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumi Nr. 434/1 par Apdrošinātajam uzticētajam īpašumam nodarīto Kaitējumu:

- 4.1.1. Ja Apdrošinājumaņēmējs un Apdrošinātais vienojas par šo noteikumu piemērošanu, **tiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas nodarīts Apdrošinātajam uzticētajam īpašumam.
- 4.1.2. Saskaņā ar šiem papildu apdrošināšanas noteikumiem **netiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas radies:
  - 4.1.2.1. Apdrošinātajam uzticētajam īpašumam, kas nav norādīts šajā Polīšē;
  - 4.1.2.2. sakarā ar uzticētā īpašuma bojājumu, stāvokļa pasliktināšanos vai vērtības samazināšanos nolietojuma, korozijas, vai citu neizbēgamu dabisku procesu dēļ, kas radies laikā, kamēr uzticētais īpašums tiek izmantots tam paredzētajiem mērķiem;
  - 4.1.2.3. sakarā ar uzticētā īpašuma zādzību, pazušāšanu vai sabojāšanu Trešo Personu noziedzīgu darbību rezultātā.
- 4.1.3. Apdrošināšanas līgumam piemērojami visi šo Noteikumu nosacījumi, izņemot 3.2.3. punkta noteikumus.

4.2. Civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumi Nr. 434/2 par Apdrošinātā Darbuzņēmēju nodarīto Kaitējumu:

- 4.2.1. Ja Apdrošinājumaņēmējs un Apdrošinātais vienojas par šo noteikumu piemērošanu, **tiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par kaitējumu, ko nodarījuši tā Darbuzņēmēji (apakšuzņēmēji), veicot Apdrošināto darbību Apdrošinātā interesēs un pēc tā norādījuma. Apdrošinātā Darbuzņēmēju civiltiesiskā atbildība netiek apdrošināta, proti, Apdrošinātais pēc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas patur subrogācijas tiesības iesniegt prasību pret personu, kas radījusi Zaudējumus.
- 4.2.2. Apdrošināšanas līgumam piemērojami visi šo Noteikumu nosacījumi.

4.3. Civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumi Nr. 434/3 par apkārtējās vides piesārņošanu:

- 4.3.1. Ja Apdrošinājumaņēmējs un Apdrošinātais vienojas par šo noteikumu piemērošanu, **tiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība:
  - 4.3.1.1. par trešās personas veselībai, dzīvībai vai īpašumam nodarīto Kaitējumu apkārtējās Vides piesārņojuma rezultātā;
  - 4.3.1.2. par Trešajai personai radītajiem izdevumiem sakarā ar ūdens vai augsnes piesārņojuma novēršanu.
- 4.3.2. Saskaņā ar šiem papildu apdrošināšanas noteikumiem **netiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas radies apkārtējās vides piesārņojuma rezultātā:
  - 4.3.2.1. ja tas ir saistīts ar lēniem, pakāpeniskiem procesiem, nepārtrauktām darbībām (vai bezdarbību), atkārtotām dabas parādībām, nevis pēkšņa, neparedzēta vai nejauša gadījuma dēļ;
  - 4.3.2.2. ja Apdrošinātais un atbildīgās valsts iestādes ir uzzinājušas par Vides piesārņojuma faktu vēlāk kā 72 stundas pēc piesārņojuma rašanās brīža vai arī nav iespējams noteikt piesārņojuma rašanās brīdi;
  - 4.3.2.3. sakarā ar Apdrošinātā teritorijā vai tā atbildībā esošā ūdens (ieskaitot gruntsūdeņus), zemes, floras un faunas dabisko stāvokli, kā arī sakarā ar Apdrošinātā pārvaldībā vai tā atbildībā esošā īpašuma (ūdens, zemes, gaisa, floras vai faunas) piesārņojuma tīrīšanu, novēršanu vai likvidēšanu;

- 4.3.2.4. ja konkrēto Zaudējumu novēršana vai atlīdzināšana tiek veikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas ieviesti, īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz vidi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu.
- 4.3.3. Apdrošināšanas līgumam piemērojami visi šo Noteikumu nosacījumi, izņemot 3.2.4. punkta noteikumus.

5. Produktu civiltiesiskās atbildības apdrošināšana

- 5.1. Ja Apdrošinājumaņēmējs un Apdrošinātājs vienojas par Produktu civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un tas tiek norādīts Polīšē, **tiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas nodarīts Trešo personu īpašumam, veselībai un dzīvībai un kas radies:
- 5.1.1. sakarā ar Apdrošinātā piegādātu defektīvu vai nedrošu Produktu vai sniegtā pakalpojuma rezultātu;
- 5.1.2. sakarā ar Apdrošinātā piegādātu defektīvu vai nedrošu Produktu Eiropas Savienības, Norvēģijas vai Šveices teritorijās, ar nosacījumu, ka Kaitējuma iemesls ir Apdrošinātā Produkts vai sniegtā pakalpojuma rezultāts, kurš tika izplatīts Latvijā kā patēriņa prece, ja vien Polīšē nav norādīts citādi;
- 5.1.3. saistībā ar Apdrošinātā izstrādāto aprēķinu, projektu, skīču vai instrukciju sagatavošanu vai piegāšanu, ja šajā punktā minēto darbību veic pats Apdrošinātājs, izmantojot savus resursus, un tā ir Apdrošinātā sniegtā Produkta ražošanas vai realizēšanas procesa būtiska sastāvdaļa.
- 5.2. Saskaņā ar Produktu civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumiem **netiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas:
- 5.2.1. nodarīts Apdrošinātā Produktam, kā arī par Kaitējumu, kas radies sakarā ar produkta atkārtotu izlaidšanu vai pakalpojuma piegāšanu, vai, ja Kaitējums varētu būt novēršams, saremontējot Apdrošinātā Produktu vai aizstājot to ar jaunu;
- 5.2.2. radies sakarā ar defektīva Produkta atgriešanu vai izņemšanu no tirgus;
- 5.2.3. radies sakarā ar to, ka Produkts neradīja solīto efektu, pilnībā vai daļēji neveica solītās vai sagaidāmās funkcijas, kā arī sakarā ar Produkta, kas ražots vai apstrādāts ar Apdrošinātā nodrošinātām, remontētām vai uzturētām iekārtām, bojājumu vai iznīcināšanu;
- 5.2.4. izriet no Trešās personas īpašuma, kurā Apdrošinātā Produkts ir maisījuma, detaļas, savienojuma, sastāvdaļa, iepakojuma vai cita veida elementu būtiska sastāvdaļa, bojājuma vai iznīcināšanas, vai kuru ražo vai sagatavo, izmantojot Apdrošinātā Produktus;
- 5.2.5. izriet no Produkta izmantošanas tam neparedzētajiem mērķiem vai lietotāja rokasgrāmatā vai citos dokumentos, kas apraksta Produktu īpašības un lietošanu, sniegto instrukciju neievērošanas, kā arī tajos gadījumos, kad Produktam nav pievienots normatīvajos aktos noteiktais apraksts;
- 5.2.6. radies sakarā ar Produktu, kuram nav spēkā esošs sertifikāts (apludinājums, atļauja), ja šāds sertifikāts (apludinājums, atļauja) ir obligāts saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;
- 5.2.7. radies kultūraugu, labības miglošanas, nezāļu iznīcināšanas, kaitēkļu apkarošanas vai mēslojuma ķīmikāliju ietekmes rezultātā;
- 5.2.8. radies zāļu, medikamentu, farmaceitisko produktu vai medicīnisko iekārtu darbības rezultātā;
- 5.2.9. radies tabakas produktu un izstrādājumu, tabakas produktu sastāvā esošo vielu, tabakas blakusproduktu ietekmes, tabakas aktīvas vai pasīvas lietošanas, izplatīšanas vai reklamēšanas rezultātā;
- 5.2.10. radies sakarā ar citiem šajos Noteikumos noteiktajiem izņēmuma gadījumiem.

6. Darba devēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšana

- 6.1. Darba devēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas gadījumā par Trešo personu ir uzskatāms Apdrošinātā Darbinieks vai cita persona, kura ir tiesīga saņemt atlīdzību par Darbiniekam nodarīto traumu vai dzīvības zaudēšanu, vai īpašuma bojājumu, ko izraisījis Nelaiemes gadījums darbā.
- 6.2. Ja Apdrošinātājs un Apdrošinājumaņēmējs vienojas par Darba devēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un tas tiek norādīts Polīšē, **tiek apdrošināta** Apdrošinātā kā darba devēja civiltiesiskā atbildība par Kaitējumu, kas nodarīts darbinieka veselībai, dzīvībai un personīgajam kustamajam īpašumam saistībā ar nelaimes gadījumu darbā:
- 6.2.1. kas radušies saistībā ar apdrošināto darbību vai ceļojumiem darba veikšanas sakarā, kas veikti polīšē norādītajā apdrošināšanas teritorijā;
- 6.2.2. kas radušies saistībā ar Nelaiemes gadījumu darbā komandējuma laikā, kas noticis Eiropas Savienības, Norvēģijas vai Šveices teritorijās, ja šāda norikojuma mērķis ir apmācība, konferences, semināri, biznesa sarunas, konsultācijas un tamlīdzīgas aktivitātes, kas nav tieši saistītas ar ražošanas procesu, būvniecības procesu, transporta pakalpojumiem u.c.
- 6.3. Ja Nelaiemes gadījums darbā ir noticis ārpus Latvijas Republikas teritorijas, tad neatkarīgi no tā, kuras valsts normatīvo aktu noteikumi tiks piemēroti Pretenzijas izskatīšanai, Apdrošinātā civiltiesiskās atbildības nosacījumi, to apmērs, nosacījumi atbrīvošanai no civiltiesiskās atbildības un izmaksājāmā apdrošināšanas atlīdzības summa tiks noteikta saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Zaudējumi netiek atlīdzināti tajā Pretenzijas daļā, kas pārsniedz Latvijas Republikā noteikto Apdrošinātāja pienākumu atlīdzināt Zaudējumus.
- 6.4. Saskaņā ar Darba devēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumiem **netiek apdrošināta** Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība par Zaudējumiem, kas:
- 6.4.1. radušies Darbinieka Arodslimības rezultātā;
- 6.4.2. Darbiniekam radušies, esot alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmē, un ja iemesli nav ražošanas tehnoloģiskie procesi;
- 6.4.3. radušies Darbinieka darbības rezultātā, par kuru pret Darbinieku tiek ierosināts administratīvais vai kriminālprocess;
- 6.4.4. Darbiniekam radušies, patvaļīgi (bez Apdrošinātā ziņas) veicot darbu, kas ir pretējs Apdrošinātā interesēm;
- 6.4.5. nodarīti nelegāli nodarbinotai fiziskai personai, kas darbojusies Apdrošinātā interesēs;
- 6.4.6. nodarīti personai, kurai Apdrošinātājs nemaksā atalgojumu un par kuru nav pienākums maksāt valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas;
- 6.4.7. var tikt atlīdzināti ar sociālās apdrošināšanas pabalstiem vai veselības apdrošināšanas atlīdzībām;
- 6.4.8. radušies sakarā ar citiem šajos Noteikumos noteiktajiem izņēmuma gadījumiem.

7. Atlīdzināmie zaudējumi

- 7.1. Atlīdzināmie Zaudējumi tiek aprēķināti un atlīdzināti, nepārsniedzot Apdrošināšanas līgumā norādītos atbildības limitu apmērus par:
- 7.1.1. īpašuma bojājumu – Trešajai personai radušies pamatoti izdevumi sakarā ar tās īpašuma fizisku bojājumu, iznīcināšanu vai bojāeju;
- 7.1.2. dzīvībai un veselībai nodarītu kaitējumu – Trešajai personai radušies pamatoti izdevumi sakarā ar tai nodarītajiem miesas bojājumiem vai dzīvības zaudēšanu;
- 7.1.3. nemateriālajiem zaudējumiem (morālo kaitējumu) – Trešās personas ciešanas, emocionālie pārdzīvojumi, neērtības, psiholoģiskais šoks, emocionālā depresija, pazemojums, reputācijas zaudēšana, socializācijas iespēju samazināšanās, kas radušies miesas bojājumu vai dzīvības zaudēšanas rezultātā, un ko var novērtēt naudas izteiksmē; netiešiem zaudējumiem – Trešās personas zaudētie ienākumi vai negūtā peļņa tās materiālā īpašuma bojājuma, iznīcināšanas vai bojāejas, miesas bojājumu vai dzīvības zaudēšanas rezultātā, un apgādājamo personu zaudētie ienākumi;
- 7.1.5. sekojošiem Negadījuma izmeklēšanas un tiesvedības izdevumiem:

- 7.1.5.1. ar Apdrošinātāju saskaņoti Apdrošinātā pamatotie izdevumi, kas radušies sakarā ar Apdrošināšanas gadījuma izmeklēšanu, t.sk. ekspertīzi (negadījuma iemeslu, apstākļu noskaidrošanu, zaudējumu apmēra noteikšanu), un tiesvedības izdevumi, kas radušies Apdrošinātājam sakarā ar prasības aizstāvību tiesā;
- 7.1.5.2. tiesvedības izdevumi, kurus Apdrošinātājam ir piespriests samaksāt par labu Trešajai personai vai valstij saistībā ar prasību atlīdzināt zaudējumus, kas radušies sakarā ar Apdrošināšanas gadījumu. Šīs izmaksas ir jāatlīdzina, ievērojot šo Noteikumu 8.1. punktā noteikto kārtību;
- 7.1.5.3. ar Apdrošinātāju saskaņoti Apdrošinātā tiesvedības izdevumi, kas pārsniedz tiesas piespriestos izdevumus, ja spriedumā ir noteikts, ka Apdrošinātājam nav jāuzņemas civiltiesiskā atbildība un notikums nav iekļauts šo noteikumu izņēmumu sarakstā
- 7.2. Ja Apdrošinātā civiltiesisko atbildību sedz kāds obligātās apdrošināšanas līgums, Zaudējumus saskaņā ar šo Apdrošināšanas līgumu atlīdzina tikai tajos gadījumos un tādā apmērā, kādā nav spēkā apdrošināšana par to pašu Negadījumu saskaņā ar obligātās apdrošināšanas līgumu vai kas pārsniedz obligātās apdrošināšanas līgumā norādīto atbildības limitu.

8. Neatlīdzināmie zaudējumi

- 8.1. Saskaņā ar šo Apdrošināšanas līgumu netiek atlīdzināti Zaudējumi:
- 8.1.1. kas radušies sakarā ar Apdrošinātāja lēmuma apstrīdēšanu un strīdu izšķiršanu starp Apdrošinātāju un Apdrošināto;
- 8.1.2. ja Apdrošinātais pilnībā vai daļēji atlīdzina Zaudējumus vai atzīst prasību bez Apdrošinātāja rakstiskas piekrišanas, izņemot, ja Zaudējumu summa un Apdrošinātā atbildības apmērs ir noteikts neapstrīdami pareizi un Apdrošinātā darbības neliedz Apdrošinātājam par to pārliecināties;
- 8.1.3. tādā apmērā, kas izriet no tā, ka Apdrošinātais, neņemot vērā Apdrošinātāja lēmumu atzīt Negadījumu par Apdrošināšanas gadījumu, turpina noraidīt Trešās personas prasības. Šādā gadījumā Apdrošinātāja atbildība aprobežojas ar Apdrošinātā akceptēto prasības apmēru, ieskaitot atlīdzību regulēšanas izmaksas vai tiesvedības izdevumus, kas radušies līdz tam datumam, kad Apdrošinātājs ir pieņēmis lēmumu atzīt Negadījumu par Apdrošināšanas gadījumu.
- 8.2. Ņemot vērā Apdrošinātā darbības (bezdarbības) iemeslus, sekas, Apdrošināšanas gadījuma iestāšanās cēloņsakarību, Zaudējumu palielināšanos, to ietekmi uz Apdrošinātāja spēju noteikt un pilnībā izmeklēt cēloņus, apstākļus, Zaudējumu apmēru, kā arī izmantot regresa vai subrogācijas tiesības, **Apdrošinātājs ir tiesīgs samazināt atlīdzināmo Zaudējumu summu vai arī neatlīdzināt Zaudējumus, ja:**
- 8.2.1. Apdrošinātais, ar Apdrošināto saistītas personas vai Trešā persona iesniedz Apdrošinātājam nepatiesu informāciju, norāda Negadījumam neatbilstošus apstākļus, cēloņus un/vai Zaudējumu summu, vai kā citādi cenšas maldināt Apdrošinātāju;
- 8.2.2. Apdrošinātais nepilda savus ar Apdrošināšanas līgumu noteiktos pienākumus.

9. Apdrošināšanas atlīdzība

- 9.1. Apdrošināšanas atlīdzība ir par Apdrošināšanas gadījumu izmaksājamā naudas summa vai nodrošināmie pakalpojumi atbilstoši Apdrošināšanas līgumam.
- 9.2. Apdrošinātājs aprēķina Apdrošināšanas atlīdzību saskaņā ar Apdrošināšanas līguma noteikumiem pēc tam, kad tas ir novērtējis Zaudējumu apmēru un apstākļus saistībā ar Apdrošināšanas līgumā noteikto Apdrošinātā pienākumu izpildi.
- 9.3. Apdrošināšanas atlīdzību izmaksā tikai pēc apdrošinātā riska iestāšanās un Zaudējumu apmēra apstiprināšanas.

- 9.4. Apdrošināšanas atlīdzība par vienu Apdrošināšanas gadījumu un Apdrošināšanas atlīdzību summa visā Apdrošināšanas līguma darbības termiņā nedrīkst pārsniegt Apdrošināšanas līgumā norādīto atbildības limitu vienam Apdrošināšanas gadījumam un apdrošināšanas periodam kopā.
- 9.5. Nesamaksātās apdrošināšanas prēmijas, kuru samaksas termiņš ir pirms Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas, tiek ieturētas no izmaksājamās Apdrošināšanas atlīdzības.
- 9.6. Ja Apdrošināšanas gadījuma rezultātā izmaksājamā atlīdzība sasniedz atbildības limitu, no izmaksājamās Apdrošināšanas atlīdzības tiek ieturētas visas nesamaksātās apdrošināšanas prēmijas neatkarīgi no to samaksas termiņiem.

10. Atbildības limits

- 10.1. Puses vienojas un Apdrošināšanas līgumā norāda atbildības limitu vienam Apdrošināšanas gadījumam un par apdrošināšanas periodu kopā attiecībā uz katru atsevišķo apdrošināšanas seguma nosacījumu.
- 10.2. Atsevišķiem apdrošināšanas seguma nosacījumiem noteiktas atbildības limits ir apakšlimits kopējam atbildības limitam. Apakšlimits ir atbildības limita daļa, kas ir maksimālā Apdrošināšanas atlīdzība saskaņā ar Apdrošināšanas līguma noteikumiem.
- 10.3. Tiklīdz Apdrošinātājs izmaksā Apdrošināšanas atlīdzību, konkrētā riska apakšlimits un kopējais limits tiek samazināts par izmaksātās Apdrošināšanas atlīdzības summu.

11. Pašrisks

- 11.1. Katra apdrošināšanas seguma nosacījuma pašrisks tiek norādīts Polīšē.
- 11.2. Ja Apdrošināšanas atlīdzība tiek izmaksāta par vairākiem riskiem sakarā ar vienu Apdrošināšanas gadījumu, no atlīdzināmo Zaudējumu summas tiek ieturēta viena lielākā pašriskā summa.
- 11.3. Pašrisku piemēro pēc tam, kad aprēķinātā Zaudējumu summa ir samazināta sakarā ar Apdrošināšanas līgumā noteikto pienākumu neizpildi un citiem Apdrošināšanas atlīdzības samazināšanas iemesliem.

12. Izņēmumi

- 12.1. Apdrošinātā civiltiesiskā atbildība netiek apdrošināta un atlīdzība netiek izmaksāta par Kaitējumu:
- 12.1.1. kas nodarīti Apdrošinātājam;
- 12.1.2. kas nodarīti Apdrošinātā Darbuzņēmējiem;
- 12.1.3. kas neizriet no:
- 12.1.3.1. Polīšē norādītās Apdrošinātās darbības;
- 12.1.3.2. Apdrošinātā piegādātā, ražotā vai pārdotā Produkta;
- 12.1.3.3. Apdrošinātajā darbībā izmantotajām ēkām, telpām, teritoriju, iekārtām, mehānismiem vai citiem objektiem;
- 12.1.4. kas nodarīts citām ar šo Apdrošināšanas līgumu apdrošinātajām personām vai ar Apdrošināto saistītajām personām;
- Ar Apdrošināto saistītas personas** – viena vai vairākas juridiskas vai fiziskas personas, kuras tieši vai netieši kontrolē Apdrošinātais vai kuras kontrolē Apdrošināto.
- Kontrole** – tieši vai netieši iegādātas vai piederošas kapitāldaļas (akcijas vai cita veida kapitāls), kas dod to īpašniekiem vai pārvaldniekiem vairāk nekā 20 % balsstiesību juridiskas personas dalībnieku sapulcē, kā arī tiesības iecelt (ievēlēt) vai atsaukt vadītāju, vairāk nekā pusi valdes vai padomes locekļu (vai citas attiecīgās vadības struktūras), lai faktiski kontrolētu saistīto personu pieņemtos lēmumus par to kapitāldaļu (akciju vai cita veida kapitāla) pārvaldību, noslēgtajiem līgumiem vai citiem apstākļiem.
- 12.1.5. ko izraisījuši Apdrošinātā Darbuzņēmēji, izņemot šo Noteikumu 3.1.8. punktā minēto darbību, ja vien Polīšē nav norādīts citādi;

- 12.1.6. ko izraisījuši gaisa, jūras, dzelzceļa transportlīdzekļi vai to detaļas, kā arī saistībā ar visu veidu jūras, gaisa un dzelzceļa transportlīdzekļu izmantošanu vai ekspluatāciju, lidostu, jūras ostu vai dzelzceļa infrastruktūras pārvaldību vai jebkuru to teritorijā veikto darbību;
- 12.1.7. kas izriet no darbībām vai darbiem, kas tiek veikti un/vai izpildīti naftas pārstrādes rūpnīcās, energoražošanas uzņēmumos vai atomelektrostacijās un to teritorijās;
- 12.1.8. kas izriet no Būvdarbiem, kam nepieciešama būvatļauja, ja vien šāda darbība nav norādīta Polīšē kā Apdrošinātā darbība;
- 12.1.9. kas izriet no apkārtējās Vides piesārņojuma, ja vien Polīšē nav norādīts citādi;
- 12.1.10. kas izriet no karjeru izstrādes, izmantošanas un apsaimniekošanas;
- 12.1.11. kas izriet no tiltu, viaduktu, tuneļu, dambju, aizsprostu vai torņu būvniecības, apsaimniekošanas un ekspluatācijas;
- 12.1.12. kas izriet no dzīurbūvniecības, aku rakšanas, apsaimniekošanas un ekspluatācijas;
- 12.1.13. kas izriet no darbības, kas veikta bez nepieciešamās valsts vai pašvaldību iestādes atļaujas, vai no šādas darbības laikā saražotā produkta vai sniegtā pakalpojuma;
- 12.1.14. kas izriet no patenta, autortiesību, firmas logo, firmas zīmes vai reģistrēto dizainu vai jebkuru citu zīmolu izmantošanas noteikumu pārkāpšanas;
- 12.1.15. kas pamatots, izriet vai attiecināms uz jebkādu neslavas celšanu vai citu godu un cieņu aizskarošu materiālu, vai tādu materiālu, kas ir pretrunā ar personas tiesībām uz privāto dzīvi, kā arī konfidencialitātes principu, reālu vai varbūtēju publicēšanu;
- 12.1.16. kas izriet no līguma (līgumsaistību) neizpildes vai nepienācīgas izpildes tiktāl, cik līgumā paredzētā atbildība par Kaitējumu pārsniedz likumā noteikto atbildību tajos gadījumos, ja nebūtu līguma;
- 12.1.17. kas izriet no līgumos un likumos noteiktajām soda naudām, sodiem, līgumsodiem, kavējuma procentiem vai citām līdzīgām soda sankcijām;
- 12.1.18. kas saistīti ar Trešajai personai nodarītajiem netiešajiem Zaudējumiem vai morālo kaitējumu, ja tie nav radušies sakarā ar Apdrošināšanas gadījuma rezultātā radītu miesas bojājumu, dzīvības zaudēšanu vai materiālā īpašuma bojājumu (tīri finansiālie Zaudējumi, kas neizriet no mantai vai veselībai nodarītā Kaitējuma);
- 12.1.19. kas saistīti ar dokumentu sabojāšanu, iznīcināšanu, nozaudēšanu, trūkumu, nodošanu vai neatbilstošu izmantošanu, dokumentu, programmatūras, jebkura veida datu un datu nesēju nelikumīgu izmantošanu, ieskaitot programmatūru vai datu atjaunošanas izmaksas;
- 12.1.20. kas saistītas ar vērtslieku, skaidras naudas, mākslas darbu vai antikvāru priekšmetu, kā arī objektu, kuriem ir mākslinieciska, kultūrvēsturiska vai cita īpaša vērtība, to detaļu vai elementu (vitrāžu, fresku, grebumu, gleznojumu, skulptūru, dārgmetālu un nedārgmetālu u.c.) bojājumiem, iznīcināšanu vai nozaudēšanu. Vērtslietas – dārgmetāli (visa veida zelts, sudrabs, platīna grupas metāli), dārgakmeņi, pērles, no dārgmetāliem un dārgakmeņiem izstrādāti produkti, bižutērija, dārglietas un mākslas darbi, filatēlija, antikvāri priekšmeti, numismātikas izstrādājumi;
- 12.1.21. kas nodarīti trešās personas īpašumam Apdrošinātā tīša nodoma vai Apdrošinātā darbības rezultātā, kas neatkarīgi no radītajām sekām ir uzskatāma par kriminālatbildību;
- 12.1.22. kas izriet no Apdrošinātā vai tā pilnvaroto personu darbībām, kas veiktas, atrodoties alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmē;
- 12.1.23. kas saistīts ar sauszemes transportlīdzekļu ekspluatāciju, ja šādu Kaitējumu ir radījis ceļu satiksmes negadījums;
- 12.1.24. kas izriet no pakļaušanas dabisko procesu ietekmei (mikroorganismi, korozija, rūsa, puve, sēnes, izgārošana, svara zudums, dabiskais nolietojums, krāsas zudums vai aromāta izmaiņas) vai vērtības samazināšanās;
- 12.1.25. kas uzskatāmi par neizbēgamām un iepriekš paredzamām Apdrošinātā darbības sekām;
- 12.1.26. sakarā ar nepārtrauktu, ilgstošu, vai pakāpenisku pakļaušanu temperatūras, gāzes, tvaika, dūmu, sodrēju, putekļu, mitruma, nokrišņu, ūdens izplatīšanās, vibrācijas, trokšņa vai citu tamlīdzīgu faktoru ietekmei vai radītajām sekām, tostarp gadījumos, kad šāds Kaitējums radies pēkšņi un neparedzēti;
- 12.1.27. kas izriet no gruntsūdens līmeņu izmaiņām, grunts nosēšanās, zemes nogrumumiem, plūdiem;
- 12.1.28. ko izraisījuši Apdrošinātā pārziņā esošie savvaļas dzīvnieki vai mājdzīvnieki;
- 12.1.29. kas izriet no pirotehnikas izstrādājumu vai visu veidu munīcijas vai sprāgstvielu ražošanas, izmantošanas, pārvaldības, glabāšanas vai izplatīšanas;
- 12.1.30. kas izriet no viegli uzliesmojošu materiālu ražošanas vai izmantošanas, izņemot, ja šādi viegli uzliesmojoši materiāli ir tehnoloģiskā procesa sastāvdaļa un tiek izmantoti saskaņā ar visām drošības prasībām;
- 12.1.31. kas izriet no plastmasas (kam nav metāla rāmja, iekšēja vai ārēja metāla slāņa) apkures vai santehnikas cauruļu (likumu, vārstu, savienojumu u.c.) vai to detaļu piegādes, pārdošanas vai uzstādīšanas, izņemot, ja šādas caurules un to detaļas ir sertificētas Eiropas Savienībā;
- 12.1.32. kas saistīti vai tieši vai netieši izriet no:
- 12.1.32.1. elektromagnētiskā lauka (EML) un/vai jebkura veida elektromagnētiskā starojuma (EMS), tostarp, taču ne tikai mobilo tālrunu, elektroliņiju vai jebkura veida elektronisko ierīču izstarotā EML/EMS ietekmes;
- 12.1.32.2. aizliegtu vai lietošanai neatļautu materiālu vai to detaļu glabāšanas, lietošanas, iekraušanas, transportēšanas, kā arī piesārņošanas ar šādiem materiāliem;
- 12.1.32.3. jonizējošas radiācijas ietekmes vai radioaktīvā piesārņojuma, vai arī no jebkura sprādzienbīstama kodolvielu maisījuma vai to sastāvdaļu radioaktīvās, toksiskās, sprādzienbīstamās vai citas bīstamās ietekmes;
- 12.1.32.4. ģenētiski modificētām produktu sastāvdaļām ar izmainītu ģenētisko informāciju, kā arī produktiem, kas satur ģenētiski modificētas sastāvdaļas;
- 12.1.32.5. diētilstilbestora un to atvasinājumu (DES), kā arī kontrceptīvo līdzekļu aktīvas un pasīvas lietošanas;
- 12.1.32.6. azbesta putekļiem vai azbestu saturošiem materiāliem, urīnvielas formaldehīdu, svīnu, polihlorinēto bifenilu (PCB), dioksīnus vai jebkurus organiskos piesārņotājus saturošiem materiāliem;
- 12.1.32.7. silīcija dioksīda norīšanas, ieelpošanas, absorbcijas vai jebkāda veida klātbūtnes;
- 12.1.32.8. transmisīvām (infekciju) sūkļveida encefalopātijām (TSE), tostarp, taču ne tikai govju sūkļveida encelofātijas (BSE) vai saslimšanas ar Jakoba-Kreicfelda slimības jauno variantu;
- 12.1.32.9. saslimšanām, ko ierosina cilvēka imūndeficīta vīruss (HIV), šā vīrusa mutanti vai celmi, kā arī jebkurām ar iegūto imūndeficīta sindromu (AIDS) vai citu līdzīgu sindromu saistītām saslimšanām;
- 12.1.32.10. citām infekciju slimībām, kas nav pēkšņas un neparedzētas gremošanas un zarnu trakta slimības, ko izraisījis Apdrošinātā veiktā darbība vai nodrošinātais produkts;
- 12.1.32.11. sēnišu vai sporu klātbūtnes, ieelpošanas vai ietekmes, kā arī jebkuriem izdevumiem vai izmaksām, kas jebkāda veidā ir saistīti ar vai izriet no to izplatības likvidēšanas, mazināšanas, izskaušanas, apturēšanas, detoksifikācijas, neitralizēšanas, uzraudzības, kontroles, atbrīvošanās, kā arī jebkura pienākuma izpētīt un novērtēt sēnišu un/vai sporu klātbūtni vai ietekmi;
- Termiņš 'sēnītes' ietver pelējumus, sēnes, raugus vai citus jebkura veida vai formas organiskos piesārņotājus;
- Termiņš 'sporas' ietver jebkuru materiālu, kas rodas no 'sēnītēm';
- 12.1.32.12. nanotehnoloģiju izmantošanas;
- Nanotehnoloģija – lietišķās zinātnes un tehnoloģijas starpdisciplinārā nozare, kas ietver darbu ar mazām daļiņām, jeb nanodaļiņām, ko mēra nanometros (viena miljardā daļa metra), un to pielietojumu tehnoloģijās. Nanotehnoloģijas ietver materiālus un objektus, kuru izmērs nepārsniedz aptuveni 100 nm;
- 12.1.33. kas izriet no Profesionālās darbības;

- 12.1.34. ko izraisījis karš, vietēja mēroga nemieri, pilsoņu karš, militārais iebrukums, streiks, ārvalstu spēku naidīgas darbības, civiliedzīvotāju nemieri, militārās darbības (neatkarīgi no tā, vai tā bija pieteikta vai nepieteikta karadarbība), nemieri, revolūcija sacelšanās, terorisms, vai sabotāža, kā arī apstākļi, kas tieši un/vai netieši saistīti ar valsts vai pašvaldību iestāžu politiskajiem lēmumiem vai darbībām, bruņoto spēku, valsts karaspēka, policijas vai specdienestu darbībām;
- 12.1.35. kas izriet no vai palielinās sakarā ar to, ka Apdrošinātais nav novērsis apstākļus, ko Apdrošinātājs vai attiecīgās valsts iestādes ir pieprasījušas novērst noteiktā laika periodā;
- 12.1.36. kas saistīts ar prasībām, kas satur naudas sodus vai sodus, kas noteikti brīdināšanas vai citos nolūkos un pārsniedz tiešo zaudējumu atlīdzību un paredzēti sabiedrības vai Apdrošinātā pamācošiem vai skaidrojošiem nolūkiem (angliski - punitive, exemplary, or treble damages);

13. Apdrošinātā tiesības un pienākumi

- 13.1. Papildus citos šo Noteikumu nosacījumos un Apdrošināšanas līgumam pievienotajos vispārējos noteikumos noteiktajiem pienākumiem **Apdrošinātajam ir pienākums:**
  - 13.1.1. Apdrošinātās darbības veikšanas laikā ievērot ugunsdrošības, ražošanas tehnoloģijas, darba drošības un citos tiesību aktos noteiktās prasības attiecībā uz šādas darbības veikšanu;
  - 13.1.2. 3 darba dienu laikā informēt Apdrošinātāju par saņemtajām Pretenzijām vai par negadījumiem un apstākļiem, dēļ kuriem turpmāk var tikt iesniegtas šādas Pretenzijas;
  - 13.1.3. izpildīt Apdrošinātāja norādījumus saistībā ar negadījuma, apstākļu vai Zaudējumu apmēra noteikšanu un šos apstākļus pamatojošu pierādījumu saglabāšanu, kā arī Apdrošinātāja subrogācijas tiesību īstenošanu;
  - 13.1.4. 3 darba dienu laikā informēt Apdrošinātāju par ierosināto tiesvedību, pat ja ir pieteikts Apdrošināšanas gadījums.
- 13.2. Papildus citos šo Noteikumu vispārīgajos nosacījumos un Apdrošināšanas līgumam pievienotajos vispārējos noteikumos noteiktajām tiesībām, **Apdrošinātajam ir tiesības:**
  - 13.2.1. patstāvīgi piedalīties tiesvedības procesos un tiesā izskatāmajās lietās;
  - 13.2.2. uz sava rēķina un pēc savas iniciatīvas norīkot un iesaistīt atlīdzību regulēšanas procesos un tiesvedības lietās novērtētājus, ekspertus vai juristus.
- 13.3. Papildus citos šo Noteikumu nosacījumos un Apdrošināšanas līgumam pievienotajos vispārējos noteikumos noteiktajām tiesībām **Apdrošinātajam ir tiesības:**
  - 13.3.1. norīkot un iesaistīt novērtētājus, ekspertus, juristus vai citas personas, lai izmeklētu negadījuma apstākļus, atbildētu uz prasībām vai atlīdzību prasībām, kā arī noteiktu Zaudējumu apmēru;
  - 13.3.2. sniegt ieteikumus un noteikt prasības risku un Zaudējumu samazināšanai.

14. Apdrošinātā riska iestāšanās iespējamas palielināšanās

- 14.1. Par **Apdrošinātā riska iestāšanās iespējamas palielināšanos** ir uzskatāms:
  - 14.1.1. Apdrošinātā darbinieku skaita palielinājums par vairāk nekā 30 % salīdzinājumā ar Apdrošināšanas līguma noslēgšanas brīdi norādīto skaitu;
  - 14.1.2. eksplozīvu, viegli uzliesmojošu materiālu izmantošana, ja tas nav norādīts pirms Apdrošināšanas līguma noslēgšanas un parasti netiek izmantots norādītās Apdrošinātās darbības veikšanā;
  - 14.1.3. ražošanas procesi, tehnoloģijas un ražošanas procesā izmantotie materiāli kļūst bīstamāki;
  - 14.1.4. citi Apdrošinātā norādītie vai Apdrošinātāja noskaidrotie apstākļi Apdrošināšanas līguma noslēgšanas brīdī.